

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ В РОСІЇ ТА БІЛОРУСІ

У статті розглядаються питання організації територіальної оборони в Російській Федерації та Республіці Білорусь, аналізуються заходи військово-політичного керівництва держав щодо створення ефективної системи територіальної оборони, висвітлюються підходи до визначення її ролі і місця в загальній системі оборони держави та розподілу зусиль у ході виконання завдань оборони.

Ключові слова: територіальна оборона, війська територіальної оборони, обороноздатність, національна безпека, Російська Федерація, Республіка Білорусь.

Постановка проблеми та її актуальність. Аналіз воєнних конфліктів на межі тисячоліть на Балканах та Близькому Сході свідчить, що головна мета можливих війн нового покоління – підкорення інших держав своїй волі – буде досягтися шляхом так званої війни без правил, коли першочерговими об'єктами ураження будуть навіть не самі збройні сили, їх особовий склад, техніка і озброєння, а інфраструктура держави, людські ресурси, які забезпечують її безперерйне функціонування. Ця війна буде характеризуватися не стільки фізичним впливом на населення країни, скільки його морально-психологічним придушенням, створенням нестерпних умов життя (руйнація екологічного середовища, споруд, підприємств, електростанцій, систем водопостачання, зв'язку, комунального обслуговування, транспорту, медичної допомоги тощо). Однак голод, хвороби, епідемії, екологічні катастрофи настільки ефективно знищують населення країни, що не поступаються у цьому зброї (бомбам і ракетам). Важливою особливістю можливих

Луньков Артур Володимирович, кандидат історичних наук, доцент, начальник факультету, Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

Гулима Олександр Петрович, заступник начальника факультету, Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

© Луньков А.В., Гулима О.П., 2015

війн буде також широке застосування диверсійно-терористичних методів боротьби (спеціальних операцій).

Крім того, сучасні погляди на гарантування воєнної безпеки держави полягають і в тому, що у майбутньому головна загроза може походити не тільки від регулярних армій, але й від різноманітних екстремістських організацій, незаконних збройних формувань, терористичних груп та організацій. В цих умовах протидія тероризму може бути досягнута лише комплексом заходів, які здійснюються всіма силовими структурами на всій території держави. Через це різко зростає значення оборони не тільки зовнішніх кордонів країни, а всій території держави – територіальної оборони (ТрО), тобто надійного захисту важливих об'єктів і комунікацій як у мирний, так і воєнний час. У зв'язку з цим є необхідність направити зусилля вітчизняних науковців на висвітлення досвіду організації сучасної територіальної оборони.

Предметом дослідження є територіальна оборона. Виходячи з актуальності проблеми автори ставлять за мету висвітлення досвіду організації територіальної оборони Російської Федерації та Республіки Білорусь.

Аналіз вітчизняної історичної та військової літератури свідчить про те, що питання організації територіальної оборони країн Співдружності Незалежних Держав ще не мало відповідного висвітлення у вітчизняній воєнно-історичній науці, а наявні праці мають суто військово спрямування, присвячені розгляду суперечностей організації територіальної оборони України, обґрунтуванню сучасних підходів до її організації, шляхам підвищення функціонування системи управління обороною. У цих працях стислий матеріал досвіду створення територіальної оборони в інших країнах має лише ілюстративний характер [1–3].

Отже, стаття вирішує конкретну наукову проблему щодо вивчення досвіду організації територіальної оборони розвинених країн СНД.

Сучасні погляди на територіальну оборону сформувались на початку 90-х років минулого століття, тому у радянських воєнних енциклопедіях та словниках 80-х років термін «територіальна оборона» відсутній. Водночас організована оборона внутрішніх рубежів, зон та окремих об'єктів під час

війни має певну історичну давність, тому в історії воєн ознаки територіальної оборони були властиві для воєн усіх епох.

Її завдання за обсягом, характером і способами виконання не були сталими, а в усіх випадках відображали ті зміни, що відбувалися в засобах і способах ведення збройної боротьби. Наприклад, у роки Першої світової війни основними завданнями ТрО були охорона, підготовка й відправлення резервів та захист і доставка матеріальних засобів для військ фронту. Напередодні Другої світової війни, з розвитком авіації та можливістю висадження повітряних десантів, в Радянському Союзі розпочинається створення в межах військових округів зон протиповітряної оборони, а також формування з'єднань і частин НКВС для боротьби з диверсійно-розвідувальними формуваннями противника та для охорони й оборони загальнодержавних і військових об'єктів. У роки Другої світової війни формувалися перші воєнно-теоретичні погляди на оборону своєї території, на працьовувались практичні заходи боротьби з диверсійно-розвідувальними й антидержавними озброєними формуваннями, створювався рух опору на тимчасово зайнятій території, запроваджувались охоронні й режимні заходи, які стали основою теорії та практики радянської територіальної оборони. Але ТрО як система тоді ще не існувала, оскільки мала фрагментарний відомчий характер [1, с. 18].

Варто відзначити, що вітчизняні військові фахівці під час розгляду існуючих варіантів системи ТрО різних країн вважають, що існують чотири основні підходи до визначення її ролі та місця в загальній системі оборони країни, до формування її змісту та розподілу зусиль між збройними силами й силами територіальної оборони в процесі виконання завдань оборони держави [2, с. 37–38].

1. Територіальна оборона – комплекс державних і воєнних заходів, що проводяться з метою безпосередньої оборони території держави та підтримки на своїй території бойових дій військ, які входять до складу воєнно-політичного блоку.

2. Територіальна оборона – комплекс державних і воєнних заходів, спрямованих на підтримку та забезпечення бойових дій збройних сил держави.

3. Територіальна оборона – комплекс державних заходів, що здійснюються в регіонах, де немає регулярних військ, і

спрямовуються на координацію управління діяльністю місцевих органів державної влади, органів військового управління, правоохоронних органів і сил цивільного захисту населення для підтримки правового режиму воєнного стану, організації протидії противнику, ліквідації наслідків катастроф і застосування противником засобів масового ураження.

4. Територіальна оборона – комплекс державних і воєнних заходів, спрямованих на формування, підготовку та застосування військових формувань для посилення збройних сил, захисту важливих об'єктів, ведення розвідки й боротьби з іррегулярними військами та виконання поліцейських функцій підрозділами, дислокованими у віддалених районах країни.

Територіальна оборона Російської Федерації.
Стаття 22 Закону Російської Федерації «Про оборону» наголошує:

1. Територіальна оборона – система заходів, які здійснюються в період воєнного стану, по охороні та обороні військових, важливих державних і спеціальних об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, функціонування транспорту, комунікацій і зв'язку, об'єктів енергетики, об'єктів, які являють підвищену загрозу для життя та здоров'я людей та оточуючого середовища, по боротьбі з диверсійно-розвідувальними формуваннями іноземних держав та незаконними збройними формуваннями, з виявлення, попередження, перетинання, мінімізації та (або) ліквідації наслідків їх диверсійної, розвідувальної та терористичної діяльності з метою створення сприятливих умов щодо функціонування зазначених об'єктів і застосування збройних сил Російської Федерації, інших військ, військових формувань, органів і спеціальних формувань, які створюються у воєнний час.

2. Територіальна оборона провадиться на території Російської Федерації або в окремих її місцевостях, де уведено воєнний стан, з урахуванням заходів, які застосовуються в період воєнного стану.

3. Порядок організації, розгортання та провадження територіальної оборони, функції органів військового управління, органів, які уповноважені в галузі управління іншими військами, військовими формуваннями, органами

і спеціальними формуваннями, які створюються у военний час, органів виконавчої влади суб'єктів Російської Федерації, органів місцевого самоврядування та організацій в галузі територіальної оборони визначається Положенням про територіальну оборону Російської Федерації [4].

Згідно з Воєнною доктриною РФ (ст. 27, 28), організація територіальної оборони є одним із головних завдань збройних сил Російської Федерації. На них покладається охорона важливих державних та військових об'єктів, боротьба з тероризмом, підготовка до здійснення заходів по територіальній обороні, участь у ліквідації надзвичайних ситуацій та відновленню об'єктів спеціального призначення, участь у забезпеченні режиму надзвичайного стану [5].

На внутрішні війська згідно зі ст. 19 Федерального закону «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ Російської Федерації» від 6 лютого 1997 року № 27-ФЗ покладаються наступні завдання:

охорона важливих державних об'єктів, спеціальних вантажів, споруд на комунікаціях у відповідності з переліком, який затверджує Уряд Російської Федерації;

участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших надзвичайних обставин на об'єктах, спорудах і комунікаціях, які охороняються;

участь у пошуку та затриманні осіб, які поза законом проникли на територію об'єктів і споруд, що охороняються, або покинули їх;

охорона складів та військових баз матеріально-технічного та військового постачання управлінь окружного підпорядкування Міністерства внутрішніх справ Російської Федерації;

сприяння Прикордонним військам Федеральної служби безпеки Російської Федерації в охороні Державних кордонів в місцях дислокації внутрішніх військ [6, с. 1].

Згідно з Положенням про Війська цивільної оборони Російської Федерації (затверджено Указом Президента РФ від 27 травня 1996 року № 784) на них покладаються завдання щодо участі у провадженні робіт з відновлення об'єктів життєзабезпечення населення, виконання окремих завдань територіальної оборони, які пов'язані з відновленням аеродромів, шляхів, переправ та інших важливих елементів інфраструктури тилу [7, с. 1].

Відповідно до ст. 8 «Положення про Федеральну службу безпеки Російської Федерації», яке затверджено Указом Президента РФ від 11 серпня 2003 року № 960, на її органи покладені завдання з виявлення, попередження та припинення розвідувальної, терористичної та диверсійної діяльності спеціальних служб та організацій іноземних держав, окремих осіб, що спрямована на завдання шкоди безпеці Російської Федерації [8].

Організація територіальної оборони покладається на федеральні органи державної влади, органи державної влади суб'єктів Російської Федерації, органи місцевого самоврядування, установи та організації. Органи державної влади та управління республік у складі РФ, автономних областей, округів, країв та областей у взаємодії з органами військового управління забезпечують виконання законодавчих та інших нормативних актів Російської Федерації, які стосуються територіальної оборони, беруть участь у плануванні та забезпеченні заходів щодо територіальної оборони; визначають перелік народногосподарських та комунікаційних об'єктів, що підлягають захисту, і здійснюють заходи щодо їх охорони та оборони; визначають необхідні сили і засоби за рахунок місцевого бюджету; забезпечують підтримання законності і порядку на своїх територіях у місцевостях, в яких оголошено воєнний стан; працюють під керівництвом сформованих Президентом РФ органів державного управління воєнного часу та діють у відповідності з Законом про воєнний стан [9, с. 907].

Генеральний штаб Російської Федерації організовує та координує дії сил і застосування засобів під час виконання завдань територіальної оборони. Територіальна оборона здійснюється за територіальним принципом і безпосередньо покладається на військові округи. З питань планування та виконання заходів територіальної оборони управління військових округів через Генеральний штаб, головні та центральні управління Міністерства оборони Російської Федерації взаємодіють з федеральними міністерствами та іншими федеральними органами виконавчої влади, також безпосередньо організовують і підтримують постійну взаємодію з органами виконавчої влади суб'єктів Російської Федерації та органами місцевого самоврядування на території

військового округу. Головне командування внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ РФ бере участь у плануванні та виконанні завдань територіальної оборони в межах компетенції внутрішніх військ; узгоджує з Генеральним штабом збройних сил РФ покладені на внутрішні війська завдання територіальної оборони та порядок взаємодії зі збройними силами РФ [10, с. 142].

Командувач військами військового округу приймає рішення щодо організації територіальної оборони та особисто відповідає за її стан. Він визначає спільно з командуванням об'єднань (з'єднань) видів ЗС перелік важливих об'єктів, які необхідно захищати; узгоджує з органами державної влади, командуванням прикордонних управлінь, округів внутрішніх військ, регіональних центрів у справах цивільної оборони, надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків стихійних лих склад сил і засобів, які надаються, порядок управління, забезпечення та інші питання організації територіальної оборони; організовує взаємодію сил і засобів, що залучаються до територіальної оборони; затверджує плани ТрО зон, які входять у військовий округ; здійснює безпосереднє керівництво провадженням оборони. Зоні територіальної оборони створюються у кожному військовому окрузі, кордони яких, як правило, сполучаються з кордонами відповідних областей, країв і республік. Начальник зони територіальної оборони, як правило, – військовий комісар республіки, краю, області. Планування територіальної оборони у повному обсязі здійснюється у штабах військового округу та у зоні ТрО [9, с. 907].

Територіальна оборона Республіки Білорусь. Активний розвиток територіальної оборони Білорусі розпочався у 2001 році. Сьогодні її правову основу складають: Конституція Республіки Білорусь; закони Білорусі: «Про оборону», «Про збройні сили Республіки Білорусь», «Про военний стан», Указ Президента Республіки Білорусь від 1 лютого 2011 року № 38-с «Про затвердження Положення про територіальну оборону Республіки Білорусь».

Згідно зі ст. 24 Закону «Про оборону» територіальна оборона – це складова оборонних заходів Республіки Білорусь. Територіальна оборона організується за територіально-зональним принципом. Територія Республіки Білорусь

розподіляється на зони та райони територіальної оборони, кордони яких співпадають з адміністративно-територіальними кордонами областей і районів. Завдання, організація територіальної оборони, порядок взаємодії її складових елементів визначаються Президентом Республіки Білорусь. Для вирішення завдань територіальної оборони формуються територіальні війська. Вони призначені для виконання окремих бойових завдань, здійснення заходів і робіт в інтересах збройного захисту держави та організаційно складаються із військових частин і підрозділів. Комплектування територіальних військ здійснюється у загрозовий період або з початком військових дій [11].

Метою територіальної оборони є:

- надання обороні держави всенародного характеру;
- підвищення можливостей Военної організації держави щодо захисту суверенітету та територіальної цілісності Республіки Білорусь;

- створення умов для сталого функціонування державних органів та організацій, економіки, об'єктів інфраструктури і життєдіяльності населення країни під час виникнення воєнної загрози та у воєнний час.

Найважливішими завданнями територіальної оборони є:

- охорона та оборона об'єктів;

- виконання окремих бойових завдань спільно зі з'єднаннями і військовими частинами збройних сил під час відбиття збройної агресії;

- боротьба з десантно-диверсійними силами та не законними збройними формуваннями;

- здійснення збройної боротьби на тимчасово окупованій противником території;

- участь у посиленні охорони ділянок Державного кордону Республіки Білорусь;

- участь у ліквідації наслідків застосування противником зброї;

- участь у виконанні заходів із дотримання режиму воєнного стану та інших заходів щодо оборони республіки [12, с. 6].

Загальне керівництво територіальною обороною здійснює Президент Республіки Білорусь – Головнокомандувач Збройними Силами. В системі управління територіальною

обороною важливу роль відіграє Генеральний штаб Збройних Сил, який під час введення воєнного стану виконує функції виконавчого органу Ради Національної Безпеки Республіки Білорусь в системі стратегічного управління Збройними Силами, іншими військами та військовими формуваннями під безпосереднім керівництвом Головнокомандувача Збройними Силами. У воєнний час Генеральний штаб за дорученням Президента Республіки Білорусь забезпечує стратегічне управління Воєнною організацією держави. Саме Генеральний штаб організовує територіальну оборону і координує діяльність державних органів та інших організацій, а також Збройних Сил, інших військ та військових формувань у справі виконання завдань територіальної оборони у мирний та воєнний час.

Територіальна оборона держави здійснюється за територіально-зональною ознакою: створено сім зон територіальної оборони, які територіально відповідають областям та місту Мінськ. Виконання вимог територіальної оборони покладено на наступні державні органи:

Уряд Республіки Білорусь – здійснює загальне керівництво у питаннях територіальної оборони;

місцеві виконавчі органи влади (обласні, районні виконавчі комітети) – відповідають за організацію територіальної оборони. Начальником зони ТрО є голова облвиконкому, а також голова Мінського міськвиконкому, які у воєнний час очолюють відповідні ради оборони. Начальником штабу – заступником начальника зони є військовий комісар військового комісаріату області та міста Мінська. Начальниками районів також призначаються голови відповідних виконавчих комітетів, глави місцевої адміністрації. У воєнний час вони очолюють ради оборони районів і підпорядковуються відповідному начальнику зони. Начальником штабу – заступником начальника району є відповідний районний або міський військовий комісар. Начальники зон і районів несуть персональну відповідальність за організацію територіальної оборони, їм підпорядковуються територіальні війська, а також інші сили територіальної оборони, які розташовані в зоні та районі.

Штаб Сухопутних військ – організовує безпосереднє керівництво та планування територіальної оборони (здійснення

тренувань, зборів, навчань). У 2011 році створено новий самостійний орган військового управління – Управління територіальної оборони, яке перебуває у безпосередньому підпорядкуванні Начальника Генерального штабу Збройних Сил [12. с. 8].

Станом на середину 2012 року чисельність військ територіальної оборони Республіки Білорусь становила 120 тисяч осіб, що вдвічі перевищувало чисельність збройних сил країни. Комплектування ТрО здійснюється за допомогою мешканців відповідних адміністративно-територіальних одиниць, придатних до військової служби. На думку військово-політичного керівництва країни, це дозволяє особовому складу виконувати бойові завдання на місцевості, з якої він призивався, що вирішує проблему перевезень особового складу і зменшує витрати на утримання військ. Війська територіальної оборони складаються із окремих стрілецьких батальйонів та окремих стрілецьких рот. Типова структура батальйону, як правило, складається із штабу, основних підрозділів і підрозділів забезпечення. До основних підрозділів відносяться стрілецькі роти і роти вогневої підтримки. А до підрозділів забезпечення – інженерно-саперна рота, розвідувальний взвод, взвод зв'язку, взвод матеріально-технічного забезпечення, автомобільний взвод та взвод охорони. На озброєнні територіальної оборони перебуває, як правило, легка зброя: автомати АК-74, гранатомети, міномети, снайперські гвинтівки і кулемети, засоби зв'язку [13].

У 2011 році було ухвалено Бойовий статут територіальних військ, який визначає основи вишколу та застосування військових частин ТрО. Згідно зі статутом, цей вид військ призначений для охорони/оборони об'єктів різного призначення, підтримання режиму воєнного/надзвичайного стану, боротьби з диверсійно-терористичними групами, незаконними збройними формуваннями тощо. У статуті детально викладені питання практичної роботи командира та посадових осіб штабу військової частини, порядок виконання завдань територіальної оборони, починаючи з охорони та оборони об'єктів та закінчуючи участю у підтриманні режиму воєнного стану, а також питання управління підрозділами та всебічного забезпечення. У Бойовому статуті територіальних військ у главі 11 викладені питання

провадження збройної боротьби на тимчасово окупованій противником території, тобто мова йде про методи партизанської війни. «Збройна боротьба на тимчасово окупованій території полягає у створенні для противника нестерпної ситуації внаслідок знищення живої сили, військової техніки та матеріальних засобів, руйнації роботи управління і тилу, зриві заходів, які здійснюються за планами окупаційної влади» [14].

Після перевірки стану територіальної оборони у 2011 році Президент Республіки Білорусь О. Лукашенко підкреслив: «Створена в Республіці Білорусь система національної безпеки, захисту від зовнішніх загроз гідно витримала випробування на міцність. Ми продемонстрували всьому світу, що не дозволимо втягнути свою країну у хаос державних переворотів або сепаратистського розчленування Білорусі. Вжиті заходи щодо того, щоб наші збройні сили залишалися найважливішим засобом стримання потенційного агресора. Разом з тим ми добре знаємо, що перемоги у війнах отримуються не арміями, а народами. Тому ми вже майже 10 років удосконалюємо систему територіальної оборони. Сьогодні це один із пріоритетних напрямів гарантування воєнної безпеки держави» [12, с. 12].

Таким чином, військово-політичне керівництво Російської Федерації та Республіки Білорусь з метою підвищення ефективності оборони держави застосовують комплекс загальнодержавних, воєнних і спеціальних заходів, які мають назву територіальної оборони держави. Система територіальної оборони в цих країнах формується в мирний час і функціонує вже сьогодні, а не лише з початком особливого періоду. Частини й підрозділи силових структур, які призначені для виконання завдань територіальної оборони, а також підрозділи, що вже у мирний час формуються із залишків мобілізаційних ресурсів, становлять сили територіальної оборони держави.

Військово-політичне керівництво цих країн вважає, що територіальна оборона є одним із найбільш економічних та доцільних напрямів підтримання обороноздатності держави на необхідному рівні. Крім того, формування територіальних військ поряд із фінансово-економічним має і

політичний аспект, тому що вони призначені для розв'язання суто оборонних завдань на своїй території, тобто їх наявність в структурі Воєнної організації держави ніколи не може розглядатися як ознака агресивних намірів.

1. *Фролов В.С., Романченко І.С., Палій В.В.* Територіальна оборона України: якою їй бути? / В.С. Фролов, І.С. Романченко, В.В. Палій // Наука і оборона. – 2007. – № 1. – С. 18–23.
2. *Романченко І.С., Фролов В.С.* Роль і місце територіальної оборони України в загальній системі оборони держави / І.С. Романченко, В.С. Фролов // Наука і оборона. – 2009. – № 1. – С. 36–39.
3. *Романченко І.С., Фролов В.С., Палій В.В.* Шляхи підвищення ефективності системи управління територіальною обороною України / І.С. Романченко, В.С. Фролов, В.В. Палій // Наука і оборона. – 2009. – № 4. – С. 6–11.
4. Федеральный закон Российской Федерации «Об обороне» от 31.05.96 № 61-ФЗ (ред. от 05.04.2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.referent.ru/1/78485>. – Заголовок з екрана.
5. Военная доктрина Российской Федерации. Утверждена Указом Президента Российской Федерации от 5 февраля 2010 г. // Российское военное обозрение. – 2010. – № 2. – С. 3–14.
6. Федеральный закон «О внутренних войсках Министерства внутренних дел Российской Федерации» от 6 февраля 1997 г. № 27-ФЗ // Российская газета. – 1997. – 12 февраля (№ 36). – С. 1.
7. Положение о Войсках гражданской обороны Российской Федерации // Российская газета. – 1996. – 15 июня (№ 141). – С. 1.
8. Положение о Федеральной службе Российской Федерации от 11 августа 2003 г. № 960 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/12132066/>. – Заголовок з екрана.
9. Военный энциклопедический словарь. – М.: Эксмо, 2007. – 1024 с.
10. *Фатеев К.В.* Военная безопасность Российской Федерации и правовые режимы ее обеспечения (теоретико-правовое исследование): монография / К.В. Фатеев. – М.: Военный университет, 2004. – 344 с.
11. Закон Республики Беларусь «Об обороне» от 22 декабря 2011 г. № 328-З [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p2=%7BNRPA%7D/> – Заголовок з екрана.

12. *Мальцев Л.С.* Территориальная оборона в системе национальной безопасности / Л.С. Мальцев // Белорусская думка. – 2011. – № 12. – С. 4–12.
13. Войска территориальной обороны (ТерО) Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.modernarmy.ru/article/176>. – Заголовок з экрана.
14. Территориальные войска как гарант политического режима Белоруссии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://velika-rus.ucoz.org/publ/territorialnye_vojjska_kak_garant_politicheskogo_rezhima_belorussii/1-1-0-332. – Заголовок з экрана.

Надійшла до редколегії 12.03.2015 р.

Рецензент: *І.М. Томюк*, кандидат історичних наук, доцент, заст. декана юридичного факультету, Львівський університет бізнесу та права, м. Львів.

Луныков А.В., Гулыма А.П.

ОРГАНИЗАЦИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ ОБОРОНЫ В РОССИИ И БЕЛОРУССИИ

В статье рассмотрены вопросы организации территориальной обороны в Российской Федерации и Республике Беларусь, анализируются мероприятия военно-политического руководства государств относительно создания эффективной системы территориальной обороны, рассматриваются подходы к определению ее роли и места в общей системе обороны страны и распределению усилий во время выполнения отдельных задач обороны.

Ключевые слова: территориальная оборона, войска территориальной обороны, обороноспособность, национальная безопасность, Российская Федерация, Республика Беларусь.

Lunkov A., Gulyma A.

ORGANIZATION OF TERRITORIAL DEFENCE IN RUSSIAN FEDERATION AND REPUBLIC OF BELARUS

The article highlights the organization of territorial defence in Russian Federation and Republic of Belarus are analyzed activities of the military and political leadership states on the establishment of an effective system of territorial defence, the approaches to the definition of its role and place in the overall system of national defence and distribution efforts during the execution of specific tasks of defence.

Key words: territorial defence troops territorial defence, defence, national security, Russian Federation, Republic of Belarus.